

Bräcklig ekonomi och politisk turbulens

Pakistan är politiskt instabilt och när den förra regeringen satt kvar hela mandatperioden sågs detta som ett framsteg. Efter valet 2013 tillträdde den tidigare oppositionen med en klar majoritet. Förhoppningen om en något stabilare politisk fas har delvis besannats. Regeringen har under sina första tolv månader genomfört eller initierat de allra flesta av de strukturella åtgärder som är överenskomna i avtal med IMF. Men genomförandet av den politiska reformagendan har försvårats av protester som utbröt i augusti i år. Pakistan är i hög grad beroende av finansiering från multilaterala banker och bilaterala givare för att upprätthålla sin betalningsförmåga. Uteblivna eller försenade utbetalningar från dessa skulle ställa landet inför en svår situation. När Pakistan stått inför liknande situationer tidigare har situationen lösts genom extraordinära bilaterala lån eller omförhandlingar med långgivare. Risken för en betalningsbalanskris i landet har ökat.

LANDETS STYRKOR OCH SVAGHETER

Styrkor

- Strategiskt viktigt land i regionen med stöd från bl a USA och gulfstater
- Förmåga att klara sig igenom svåra ekonomiska situationer
- Potentiellt stor marknad med stor och ung befolkning

Svagheter

- Svag demokrati och politiskt instabilt
- Beroende av extern finansiering som riskerar att försenas eller utebli
- Kraftiga makroekonomiska obalanser i form av hög inflation, stora underskott och låg tillväxt

Restriktiv policy

EKN har en restriktiv riskprövning för gäldenärer i Pakistan. Detta motiveras av det svåra affärsklimatet och landets bristande tillgång på hårdvaluta.

VAD KAN FÖRANLEDA EN ÄNDRING AV LANDPOLICY?

Lättnad

- En långsiktig stabilisering både politiskt och säkerhetsmässigt
- Minskad sårbarhet i ekonomin genom en långsiktig och väl förankrad ekonomisk politik

Skärpning

- Avbrott eller kraftigt fördröjd implementering av IMF-programmet
- Eskalering av politiska våldsamheter och protester

EKN:S ÅTAGANDEN OCH ERFARENHET

Ett fåtal stora affärer

EKN:s engagemang i Pakistan domineras av ett fåtal affärer. Dessa står för den överväldigande delen av engagemanget på nästan 10,5 miljarder kronor. Garantier utgör 9,8 miljarder kronor av det totala engagemanget. Garantierna avser framför allt exportaffärer till den pakistanska staten samt till telekomsektorn. EKN har också ett större antal rembursgarantier i Pakistan. Dessa löper med korta kredittider och beloppen är oftast begränsade. Under perioden 2009-2013 har EKN i genomsnitt garanterat mellan 40 och 50 remburs per år i Pakistan.

EKN har möjlighet att pröva garantier för transaktioner i lokal valuta, men har ännu ingen erfarenhet av detta. Den pakistanska rupien är konvertibel för handel med varor och tjänster. Däremot är inte valutan fullt konvertibel.

LANDANALYTIKER

EKN:s landanalytiker för Pakistan:

Lovisa Bolander

Telefon: 08-788 00 10

e-post: lovisa.bolander@ekn.se

ANSVARSBEGRÄNSNING

Landanalysen bygger på ett urval av källor och speglar en för EKN relevant information vid tiden för publicering. Ansvar för hur informationen används eller tolkas vilar helt på användaren och EKN kan inte hållas ansvarig för förlust eller skada.

Svag demokrati

Pakistan är en outvecklad demokrati. När den förra regeringen satt kvar hela mandatperioden, för första gången i landets historia, sågs detta som ett tecken på viss stabilisering. Den tidigare oppositionen tillträdde efter valet 2013 med en klar majoritet. Förhoppningen om en något stabilare politisk fas har delvis besannats. Regeringen har under sina första tolv månader initierat eller genomfört de allra flesta av de strukturella åtgärder som är överenskommet i avtal med IMF. Föregående IMF-avtal har tidigt hamnat ur spår vilket lett till kraftiga förseningar eller avbrutet samarbete med IMF. Samarbetet hittills har fungerat bättre.

Dessvärre har risken för att Pakistan inte ska kunna uppfylla målsättningarna enligt tidsplanen i IMF-avtalet ökat sedan augusti då protester bredde ut sig i huvudstaden. Protesterna leds av två mindre partier och har delvis förlamat det politiska arbetet. Trots begränsat folkligt stöd för dessa båda partier kan effekterna på det politiska arbetet komma att bli betydande. Militären, som är en stark maktfaktor i Pakistan, har till synes försökt hålla sig utanför konflikten, men anklagas för att understödja protesterna i syfte att tvinga fram premiärministerns avgång.

Pakistan är ett strategiskt viktigt land i regionen. Det är både från ett regionalt och internationellt perspektiv av vikt att Pakistan inte utgör en grogrund, eller en fristad för extremism. Den instabila situationen i Afghanistan och den porösa gränsen mellan de båda länderna gör att Pakistan är en viktig pusselbit i hela regionens säkerhetspolitiska utveckling.

Den politiska situationen i landet kommer sannolikt att under ännu en period framöver karaktäriseras av kortsiktighet, motsättningar och våld. Det är troligt att militären kommer att dra sig för att öppet och direkt involvera sig i politiken, men kommer likväl att finnas närvarande och agera i bakgrunden. Motsättningar mellan de tre maktcentrumen, de politiska partierna, högsta domstolen och militären kommer att kvarstå, liksom mellan de två dominerande partierna. Detta eftersom det saknas en enande kraft att förändra den rådande situationen.

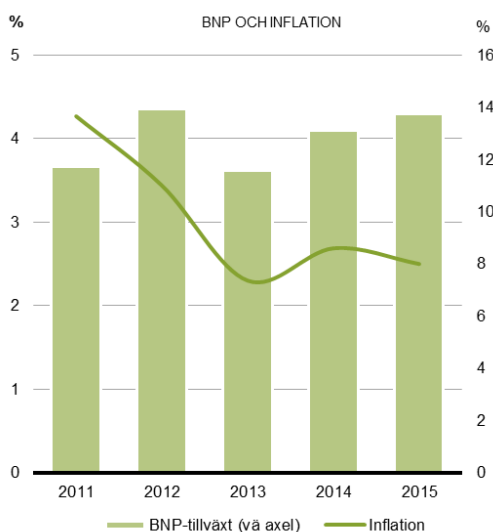
Risk för kraftiga ekonomiska effekter om IMF programmet missköts

Pakistans ekonomi har under de senaste tolv månaderna visat vissa tecken på stabilisering och en något högre tillväxt. Inflationen har begränsats och budgetunderskottet minskat. Stabiliseringen är resultatet av åtgärder som framför allt varit fokuserade på en konsolidering av statsfinanserna, att stärka landets valutareserv och att genomföra strukturella reformer med särskilt fokus på kraftsektorn. I förlängningen förväntas dessa åtgärder ge landet bättre förutsättningar för en hållbar ekonomisk utveckling. För närvarande finns inget utrymme för expansiv finanspolitik i syfte att stimulera tillväxt, eftersom finansiering saknas. Tillväxten drivs av privat konsumtion som i sin tur uppehålls av ett stadigt flöde av remissor från pakistanier utomlands. Flödet av remissor är mycket stort och motsvarar drygt sex procent av BNP. Landets viktigaste exportvaror är textilier och jordbruksprodukter, men brist på el och infrastruktur, minskar landets konkurrenskraft.

Det centrala för landet kommer under det närmaste året att vara att hantera sina betalningsåtaganden. Pakistans utlandsskuld i relation till BNP är relativt måttlig. Däremot motsvarar den över 200 procent av exportintjäningen och skuldtjänstkvoten är för innevarande år nästan 25 procent. Mer än fyra femtedelar av den statliga utlandsskulden är till

offentliga långgivare och har en lång återbetalningsprofil. Andelen kort skuld är fortfarande låg, men växande. Valutareserven täcker med marginal kort skuld som förfaller under

kommande år, givet att utbetalningar under IMF programmet görs enligt plan.

Källa: IMF WEO april, okt 2014

Förutom lånefinansiering planeras utförsäljning av statligt ägda verksamheter inom olje- och gassektorn, liksom av banker där staten har ett minoritetsäggande, för att minska budgetunderskottet. Andra åtgärder, såsom att öka skattesatsen på korta kapitalinflöden vidtas också för att ytterligare förbättra skuldprofilen. Den offentliga skulden motsvarade 2013 63 procent av BNP och räntekostnaderna uppgick till exceptionella 41 procent av offentliga intäkter.

De politiska protesterna kan få stora konsekvenser för landets ekonomiska

utveckling. Det mest akuta är risken för att protesterna avleder uppmärksamheten från det politiska arbetet som behöver göras för att klara IMF:s krav för fortsatta utbetalningar. Pakistans beroende av extern finansiering innebär att risken för betalningsinställelse har ökat.

AFFÄRSMILJÖ

Affärsmiljön försämras

Pakistan har en tillåtande inställning gentemot privat företagande, med liberal investeringslagstiftning, låga avgifter och möjlighet till 100 procent utländskt ägande. Dessvärre försämras företagsklimatet i realiteten av en mängd hinder. Brister i form av hög inflation, korruption, begränsad kreditgivning hos banker och inte minst otillräcklig infrastruktur och tillgång till el har försämrat affärsmiljön i Pakistan successivt. Försämringen visar sig i såväl Världsbankens affärsklimatsindex (DBI) som World Economic Forum konkurrenskraftsindex genom en fallande placering. Utöver de brister som nämnts ovan är landets institutioner svaga och rättsväsendet är inte oberoende.

Landets banksektor bedöms som relativt välfungerande även om utvecklingstrenden är negativ. Flera av bankerna är privata och utlandsägda. Landets finanscentrum är Karachi där också börsen ligger. Börsnoterade företag använder IFRS som redovisningsstandard och finansiell information från dessa bolag finns många gånger i tillräcklig omfattning. För mindre företag kan tillgången på uppdaterad, reviderad information vara mycket begränsad. Likviditetsproblem och betalningsdröjsmål i den offentliga sektorn kan drabba privata företag som är beroende av offentliga kunder.